

תכנון פרישה אוגוסט 2023

פרישה מעבודה: אל תחכו לרגע האחרון

פרישה לגמלאות היא אירוע אישי ומשפחתי בעל משמעות רבה, אך רבים לא נערכים לה כראוי. מומחי פנסיה ופרישה ממליצים למי שעומדים לפרוש מהעבודה לבחון את המשמעויות הכלכליות והיבטי המס הכרוכים בתהליך הפרישה מבעוד מועד ולא לחכות לרגע הפרישה עצמו כדי להימנע ממצבים בלתי הפיכים

תוכן שיווקי

יואל צפרי, תוכן שיווקי
2023, 15:17, 27 באוגוסט

כאשר הושקה תוכנית הפנסיה הראשונה בעולם על ידי הקנצלר הגרמני ביסמרק ב-1890 ונועדה לבני 65, תוחלת החיים הממוצעת עמדה אז על 50 שנה. זו היתה פריצת דרך חברתית, אך מעטים זכו ליהנות ממנה. מאז תוחלת החיים עלתה בצורה דרמטית, לפחות במדינות המפותחות, והיא נושקת כיום ל-85 שנה. המשמעות היא שלאדם הממוצע צפויים עוד לפחות שני עשורים של חיים שבהם יצטרך לכלכל את עצמו ללא הכנסות שוטפות. בתקופה זו עליו לעשות שימוש בכספים שצבר בעת עבודתו, הן במסגרת קרנות פנסיה, ביטוחי המנהלים וקופות גמל והן במסגרת חסכונות אחרים לטווח ארוך.

בשנים האחרונות חלה עלייה מסוימת במודעות של עובדים ומקומות העבודה בצורך להיערך לפרישה מהעבודה, אבל דחיינות טבעית, חשש להתמודדות עם המציאות והיעדר אוריינות פיננסית גורמים לכך שמרבית האוכלוסייה לא עוסקת בכך בצורה שיטתית.

בישראל פורשים מעבודה ויוצאים לגמלאות כל שנה כ-70 אלף נשים וגברים. היציאה לגמלאות מחייבת אותם להתכונן לשינוי משמעותי בהכנסתם השוטפת ולעלייה הדרגתית בהוצאות. ההמלצה הגורפת של כל המומחים היא להתייעץ עם יועצי פרישה ותכנון פיננסי מבעוד מועד (רצוי כבר בגיל 55) כדי להחליט על ייעוד החסכונות הפנסיוניים והמקורות הכספיים האחרים, במטרה למקסם את הכספים וליהנות מהטבות המס האפשריות.

פריסה, פטור ממס וקיבוע זכויות

עו"ד (רו"ח) אמיר גבאי, מומחה למיסוי ופרישה העורך את אתר פרישה, טוען כי עובדים רבים "לוקחים את הזמן" בכל מה שקשור לטיפול בקופות שלהם מהיום שבו סיימו לעבוד במקום עבודתם ואינם מודעים לנזקים הכספיים שהם עלולים לגרום לעצמם.

"ניקח לדוגמה את אותם עובדים שקיבלו אישור ממס הכנסה לבצע 'פריסה' של החלק החייב במס של כספי הפיצויים להם הם זכאים, במטרה לחסוך בתשלום המס, אולם לא טרחו להעביר לקופות שלהם את האישורים של מס הכנסה בהם יש הוראות לניכוי מס במקור באופן מיידית", הוא מפרט. "בכך הם מסתכנים שהפריסה תבוטל על ידי

פקיד השומה, מה שיביא לכך שהם ישלמו יותר מס וזאת מאחר שניכוי המס במקור על ידי הקופות מהווה תנאי לאישור הפרישה".

גבאי מסביר כי "פרישה" פירושה שבמקרים בהם עובד זכאי למענקי פרישה וכספי פיצויים ביום סיום עבודה, כחלק מתכנון המס הוא יכול לבחון את האפשרות לבקש ממס הכנסה אישור לפרוס את החלק החייב במס על פני (עד) שש שנים, אחורה או קדימה. מדובר בפרישה רעיונית של ההכנסה (הכסף בכיס וכל המס משולם במעמד הפרישה במקרה של פרישה אחורה או משולמת מקדמה על חשבון השנים הבאות במקרה של פרישה קדימה). מספר שנות הפרישה נקבע לפי הוותק של העובד במקום העבודה ומומלץ לבחון את כדאיות הפרישה באמצעות כלים ממוחשבים, לדוגמה באמצעות "סימולטור 161" בכתובת www.161.co.il.

בעיה נוספת שמעלה גבאי היא קבלת פטור ממס על פדיון ימי מחלה ומענקי פרישה. גם כאן רבים "לוקחים את הזמן" ואינם ממהרים לפנות למס הכנסה לקבלת האישור לפטור ממס על פדיון ימי המחלה ומענקי הפרישה ששולמו להם ביום שבו סיימו לעבוד במקום עבודתם (ככל שהם אכן מעוניינים לבחור בפטור זה) בטרם שנת המס מגיעה לסיומה, ואינם מודעים להוצאות הכספיות המיותרות שהם יידרשו להוציא בהמשך הדרך על מנת לקבל בחזרה את המס שנוכה ביתר מאותם התשלומים, באמצעות הגשת דוח שנתי למס הכנסה. "אנו ממליצים שלא להמתין לרגע האחרון ולעשות כל מאמץ אפשרי להשלים את התהליך לפני תום שנת המס", מדגיש גבאי.

רבים סבורים כי בגיל מסוים מפסיקים לשלם מס. האם זה נכון?

"נכון לומר כי חלק מסוים מתוך הפנסיה החודשית פטור ממס לפי מידת הזכאות האישית של כל אחת ואחד הנקבעת במסגרת הליך חד-פעמי הנקרא 'קיבוע זכויות', שמבצעים מול מס הכנסה כאשר מגיעים ל'גיל הזכאות', ככלל, גבר בגיל 67, אישה בגיל העולה בהדרגה עד לגיל 65. במסגרת הליך זה אנו נדרשים למסור למס הכנסה טופס שנקרא 'טופס 161' שקיבלנו מהמעסיקים השונים אצלם עבדנו בשנים שקדמו לגיל הזכאות. אנו ממליצים שלא להמתין לרגע האחרון ולברר מבעוד מועד מיהם המעסיקים הרלוונטיים לקיבוע זכויות ולחשוב הפטור על הפנסיה ולעשות כל מאמץ אפשרי לאתר את אותו 'טופס 161' שקיבלנו מהם ביום שסיימנו לעבוד אצלם".

מה לגבי משיכת כספים מקרן פנסיה ותיקה במצבים חריגים?

"ישנם אכן מצבים חריגים שבהם חוסך באחת מקרנות הפנסיה הוותיקות (למשל, מבטחים הוותיקה, מקפת הוותיקה, קג"מ, נתיב ועוד) מתכנן למשוך את הכספים שנצברו בקרן הפנסיה הוותיקה בסכום חד-פעמי ולא כפנסיה חודשית. הרבה אנשים

לא יודעים שלפי הוראות תקנון קרן הפנסיה עומד לרשותם פרק זמן מוגבל למשיכת הכספים אשר לאחריו לא ניתן יהיה לבצע את המשיכה. למניעת הפתעות לא נעימות אנו ממליצים להכיר את הוראות התקנון".